

Rosyjska flota korsarska, do której uzbrojenia wiano z tak hałaśliwym zasobem szowinizmu i wszelkiej presji, z pewnością nie rozgromi potęgi angielskiej, jak się w ostatecznej swej odezwie odgraża następca tronu Aleksandra II, protektor owej przyszłej armady rosyjskiej. Wynik bowiem dotychczasowy składek „dobrowolnych“ zbieranych po wszystkich etapach caratu przy pomocy ukazów niezmiernie uczuciowych, jest bardzo optymistyczny, zbył optykany, aby „wieloryb“ mógł się obawiać „słonia“. Od dnia 8 maja do dnia 16 czerwca zebrano wedle dzienników rosyjskich wszystkiego 522,160 rubli 98 kopiejek w papierach kredytowych a 10,646 rb. 33 kop. w monecie brązowej. Jeżeli zaś zważywszy niski obecnie kurs papierowego rubla i koszt wybudowania parowca, przekonamy się, że komitet rosyjski za sumę do tego zebraną zdoła zaledwie kupić i uzbroić jeden okręt korsarski.

Do Polit. Corr. donoszą z Aten pod dniem 27 bm., że od trzech dni toczy się pod Kaną zacięta walka między Turkami a powstańcami kretańskimi.

Zgromadzenie narodowe kretańskie przesyła konsułom europejskim memoriał o okrucieństwach jakich dopuszczali się Turcy w czasach ostatnich — niemniej uwiadomiło konsułów, że w Apokoronie znajduje się 2500 chrześcijańskich rodzin bez chleba i dachu.

Kongres.

Na ostatnich dwóch posiedzeniach kongresu, tj. 28 i 29 czerwca zajmowano się sprawą Bośni i Hercegowiny, przyczem Austro-Węgry wystąpiły z wnioskiem o udzielenie mandatu do obsadzenia swemi wojskami obu powyższych prowincji. W jakiej formie został przedłożony ten wniosek, jak został umotywowany i przyjęty, w tej mierze najściślej zachowują tajemnicę; tyle tylko jest pewnym, że pełnomocnicy W. Porty złożyli oświadczenie, że Turcja nie zgodzi się na tę zamierzoną okupację.

Neue freie Presse mniema, że jeszcze przed upływem dwóch tygodni dokonaniem być może zajęcia Bośni i Hercegowiny przez wojska austriackie. Tenże dziennik donosi z Berlina, że układy Austrii z Turcją co do Bośni i Hercegowiny o tyle się posunęły, że Hercegowina została już Austrii przyznana, co do Bośni zaś Porta jeszcze się wstrzymuje. Przypuszczają, że Turcja podda się orzeczeniu kongresu, a wtedy Austro-Węgry umocowane przez kongres zajmą obie te prowincje w imieniu Europy. Nordd. Allg. Ztg. zapisuje szerszą się w Wiedniu pogłoskę, że okupacja Bośni nastąpi w ciągu dwóch tygodni; nadto dodaje, iż słyhać w Berlinie ze strony wiarogodnej, że naczynają na to wcześniejszy jeszcze termin. Powyższy dziennik przemawia także za przyłączeniem Serbii do Austrii.

Z sprawą okupacji Bośni i Hercegowiny zostaje w ścisłym związku następujący telegram z Carogrodu:

Dzisiaj rano (28 czerwca) złożył ambasador austriacki, hr. Zichy, w wizerowy wizyte. Później odbyła się nadzwyczajna rada ministeryjna pod przewodnictwem sułtana, która zajmowała się obsadzeniem Bośni i Hercegowiny przez Austrię i trwała przez cały dzień. Słychać, że tureccy delegaci kongresowi w Berlinie otrzymali zlecenie oświadczenia się przeciw wszelkiej bezterminowej okupacji Bośni i Hercegowiny przez Austrię, iż Rosja zaproponowała ks. Karła na księcia Bułgarii, i że kandydaturę tę popiera ks. Bismarck. Rosja spodziewa się usunąć tym sposobem z porządku dziennego sprawę besarabską.

Neue freie Presse dowiaduje się, że kongres potrwa do 8 bm. poczem ministrowie spraw zagranicznych wraz z prezesem kongresu opuszczą Berlin. Po zamknięciu kongresu, zbierze się w Berlinie komisja złożona z drugich pełnomocników dla przeprowadzenia szczegółowo uchwalonych przez kongres zasad. A więc komisja ta zajmie się polityczną i administracyjną organizacją Bułgarii i Rumelii, wyborem księcia bułgarskiego, organizacją milicyi i innemi sprawami wywiedzającymi się z traktatu pokojowego.

Większa część dzienników europejskich jest tego zdania, że sposób, w jaki została załatwiona na kongresie kwestya bułgarska, jest raczej tryumfem niż ustępstwem Rosji. Zwraca na siebie powszechną uwagę, że jeden z najpoważniejszych dzienników francuzkich Journal des Débats, który od początku zawiątku wschodniego stał po stronie tureckiej, a do ostatniej chwili, nawet już po ogłoszeniu znanych dokumentów w angielskim Globe admirał politykę lorda Beaconsfielda, pierwszy wystąpił z bezwzględnej i bardzo energicznej filipiką przeciw porozumieniu w kwestyi bułgarskiej.

Zdaniem tego organu paryżskiego i wielu innych dzienników europejskich polityka Anglii była komedią, obliczoną na oszukanie Europy, maską bohaterską, pod którą krył się pospolity, trywialny i mało duszny egoizm John Bulla. Wmawiano w Europę, że Rosja czyni ustępstwa, a tymczasem przeciwnie, nie ona Europie i Anglii, lecz Europa a przedewszystkiem Anglia robi jej koncesje upokarzające.

Journal des Débats krytykując dzieło kongresu, zarzuca pełnomocnikom angielskim, że wydając Batum, działają wbrew interesom W. Brytanii, i ludzą ogół, każąc wierzyć w ustępstwa rosyjskie, podczas gdy wszystkie realne koncesje są po stronie Rosji. Podobnie też i Austrija poczuje następstwa obecnego swego postępowania. Granica bałkańska nie nie znaczą, skoro Warne i Zofia pozostawiono Rosyanom. Bułgaria, wydana fatalnym wpływem rosyjskim, będzie w Rumeli wschodniej prowokować ruch podobny do agitacji serbskich w Hercegowinie i Bośni. Kongres, który się go dzi na podział Rumelii, tworząc autonomiczną prowincję, odstąpił od zasady organicznego związku państwa otomańskiego, a przez to zatracił ostatnią rękojmnię zachowania trwałego pokoju i powszechnej równowagi. Kongres wpada znowu w błędy konferencji carogrodzkiej, nie licząc się z Turkami, jak gdyby nie istnieli. Porozumienie w kwestyi bułgarskiej jest zgryźnięciem pokojem, zarzewiem blizkim katastrofy, tryumfem Rosji, klęską dla Europy, a przedewszystkiem wstydem Anglii.

Zeszłego tygodnia wręczył minister Risticz-bawicy obecnie w Berlinie w charakterze delegata serbskiego ks. Bismarckowi, jako prezydentowi kongresu memoriał serbski. Dano w nim pogląd na pociągowe wojny między Serbami i Turkami i objęto żądania serbskie w następujące trzy punkta: 1) Uznanie niepodległości Serbii. 2) Postawienie Serbii pod gwarancję mocarstw. 3) Rozszerzenie terytorjalne w kierunku wschodnim, tak że do Serbii należałyby Pirot i Kustendil, między którymi do miejscowości stoją obecnie przednie strażnice serbskie.

Prezydium kongresu otrzymało dalej memoriał delegatów bośniackich. Nakładają się wi-

docznie ku Serbii i proszą bądź o serbską bądź o „mieszana“ okupację.

Niemniej delegacji angielskiej stowarzyszenia przeciw niewolnictwu wręczyli księciu Bismarckowi memoriał. Delegaci powołują się z jednej strony na uchwały kongresu wiedeńskiego z r. 1815 i konferencji werońskiej z r. 1822, które potępiły niewolnictwo, z drugiej strony podnoszą stowarzyszenie przeciw niewolnictwu, że skutkiem gwałtownego porwania corocznie 400,000—500,000 ludzi wschodnie wybrzeża Afryki ulegają spustoszeniu a cywilizowane narody europejskie pozbawione są skutkiem tego nader rozgałęzionego handlu z krajem należącym do najniższych na kuli ziemskiej. Delegaci przeto żądają, aby kongres uchwalił: 1) handel niewolnikami ma być uważany jako rozboj na morzu; 2) mocarstwa zrywają wszelkie stosunki z państwami protegującymi niewolnictwo. Stowarzyszenie przeciw niewolnictwu tem bardziej liczy na poparcie swego memoriału, ile że powyższe w latach 1815 i 1822 przeciw niewolnictwu uchwały zostawały w sprzeczności z interesami handlowymi większej części podpisanych pod temi uchwałami mocarstw, podczas gdy interes ten dzisiaj skutkiem przeprowadzonego zniesienia niewolnictwa przez wszystkie wówczas podpisane państwa (z wyjątkiem Hiszpanii dla swej kolonii na Kubie) wcale już nie istnieje.

W końcu przedłożyli delegaci powstania w górach Rhodope następujący memoriał:

Wypadki lat ostatnich wykazały jak na dłoni, że Europa włącznie z Anglią przyszły do przekonania, że państwo otomańskie nie może dłużej istnieć. Jasnem jest dalej, że obecne usiłowania gabinetu angielskiego zdają się być bardziej skierowane ku przeszkodzeniu Rosji w zagarnięciu półwyspu bałkańskiego pod nazwą Bułgarii, niż odbudowaniu w tej części Europy państwa W. Porty. Europa rzeczywiście o tyle trafia zapamiętuje się na rzeczy, o ile uważa dzisiejszy Carogród i W. Portę za niezdolną do wprowadzenia dobrego i rozumnego rządu. Od czasu zaprowadzenia tak zwanych reform przestał być Carogród czémśkolwiek innem, jak nowoczesnym Bizancjum, zepsutem, przekupnem, zarówno szkodliwem dla muzułmanów jak i chrześcijan. Europa ma przeto prawo uważania państwa eułuchów, przekupnych paszów i oszustów bankierów z Galaty za coś nienormalnego i szkodliwego ogółowi. A naród Pomaków podziela najzupełniej tego rodzaju zapatrywanie. Lecz cóż postawić w miejsce W. Porty?

Rosja wstąpiła w szranki jako przedstawicielka Bułgarii chrześcijańskiej. Lecz jakie były tego następstwa? Spustoszenia, morderstwa, anarchia i zupełny upadek. Rosja jest w tej chwili raczej katem niż obrońcą Bułgarii a niepodobna, aby Europa nie widziała tego, że rząd bułgarski byłby największym dla samej Bułgarii nieszczęściem.

Gdyby Rosja nie była zorganizowała Bułgarów w basybyzuców, gdyby była umiała zaprowadzić w prowincjach przez siebie zdobytych rząd choćby odrobinę sprawiedliwy i gdyby rząd jej w Bułgarii nie był się opierał na opilstwie i religijnym fanatyzmie, Rosja nie byłaby w tych okolicach natrafiła na opór.

Okrucieństwa, jakich dopuszczali się basybyzucy w Bataku i innych miejscach, są nieczem w porównaniu z niegodziwościami i barbarzyństwami, jakimi znaczyli swój pochód Ruso-Bułgarzy.

Od Dunaju aż po góry Rhodope był rosyjsko-bułgarski marsz dziełem systematycznego tępienia, popierania i podżegania do najpospolitszego brutalizmu. Kraj cały zasiany kośćmi mgłów, kobiet i dzieci. Wsie muzułmańskie popalone, a dzisiaj jeszcze patrzmy się codziennie z naszych stanowisk na stupy wzbijającego się pod obłoki dymu, świadki dzieła zniszczenia. Ludność muzułmańska rozbiegła się na wszystkie strony. Znałe są powszechnie cierpienia przez jakie przechodzili wychodźcy szukający schronienia w Carogrodzie. Lecz nikt nie podniósł cierpień będących udziałem tych co skryli się w góry. Rozpacz kazała muzułmanom pochwylić w końcu za broni i wypędzić z okolic gorzystych nieprzyjaciela.

Naturalną jest rzeczą, że skoro kraj ten przestał być skutkiem traktatu san-stefańskiego częścią składową państwa otomańskiego, a nie chciał zlać się z Bułgarią, musiał być utworzonym rządem prowizorycznym, dla utrzymania porządku i zorganizowania kraju.

Rząd ten został wybranym przez naród, a w skład jego wchodzi także jeden chrześcijanin, msgr. Sofronius, biskup prawosławny tej okolicy. Dotychczas kraj nie został opodatkowany, lecz stanie się to niebawem nie dla utrzymania wojska lecz dla przyniesienia ulgi i pomocy wychodźcom, których od pół roku jest przeszło sto tysięcy na naszym chlebie.

Sprawa, gwoli której udajemy się do Europy, tak się przedstawia:

W południowej części Bułgarii znajduje się przeszło 3 miliony Muzułmanów. Mają oni około 100,000 ludzi pod bronią, którzy pod moim stoją dowództwem. Zginiemy raczej wszyscy, niż pozwolimy na to, abyśmy się mieli dostać pod panowanie Rosyan i Bułgarów. Nie zgodzimy się też nigdy na traktat san-stefański.

Żądamy, aby wolno nam było obierać nasz rząd prowincjonalny, orzekać samodzielnie o naszej organizacji, o naszym systemie podatkowym itd.

Naród żyjący sobie, aby namiestnikiem był chrześcijanin, żąda dalej, aby siła zbrojna (milicya lub landwera) była poddana dyscyplinie wojskowej i artykułom wojennym, żąda zmiany systemu podatkowego przez zaprowadzenie podwójnej dziesięciny, którąby ściągali władze powiatowe. Zdaje nam się — kofczy memoriał — że ten rodzaj samorządu dla tej prowincji mahometańskiej jest we wszech miar słuszny i sprawiedliwy, tem bardziej, że podobny samorząd otrzymała część chrześcijańska Bułgarii.

Hydey, wódz naczelny.

NIEMCY.

* Berlin, 30 czerwca. Władze musiały, jak się zdaje, wejść na jakieś ślady sprzyśnięcia, albo też ściśle zaprowadzając kontrolę nad wszystkimi przybywającymi do Berlina i bawiącymi w stolicy Niemiec cudzoziemcami, zamierzają tym sposobem wejść może na trop spółników Nobilinga. W każdym razie wiele do zastanowienia daje rozporządzenie wydane blisko miesiąc po zamachu Nobilinga a zaprowadzające przymus paszportowy w Berlinie, co dzieć się tylko zwykło w czasie ogłoszonego stanu oblężenia. Rozporządzenie, o którym mowa, brzmi, jak następuje:

My Wilhem z Bożej łaski cesarz niemiecki, król pruski itd. rozporządzamy w imieniu cesarstwa, na mocy § 9 prawa paszportowego z 12 października (zbiór praw Rzeszy str. 33), co następuje:

Az do dalszego każdy do Berlina przybywający lub osiedlający się w nim obowiązany jest do wylegitymowania się co do swej osoby paszportem lub kartą pasz-

portową. Władze policyjne wydadzą potrzebne ku temu rozporządzenia.

Dan w Berlinie, dnia 25 czerwca 1878.

Z najwyższego polecenia Jego cesarskiej Mości (podp.) Fryderyk Wilhelm, następca tronu.

Książę Bismarck.

W sprawie p. Buchera pisze w ostatnim numerze Vorwärts, co następuje: „P. Bucher nie powiada ani słowa o rocznej rencie, jaką zapisał mu Lassalle. — Być może, że pod tym względem przyczepi się do popełnionego w tłumaczeniu błędu, który popełniła większa część dzienników niemieckich przy ogłaszaniu listu Marxa — błędu, który niestety i Vorwärts popełnił. Wedle tego niedokładnego tłumaczenia był w liście Lassalle ustęp następujący: „Lassalle zapisał Bucherowi rentę roczną, przekazując mu prawo nakładu swych pism.“ — Dokładne natomiast tłumaczenie brzmi, jak następuje: „Lassalle mianował go egzekutorem testamentu, zapisał mu roczną rentę i przekazał mu prawo nakładu swych pism.“ Roczna renta i prawo do własności literackiej pism Lassalle są dwie zupełnie różne od siebie rzeczy. Naturalnie, że przypuszczenie, iż Bucher trzymał się błędnego tłumaczenia, nie zgadza się z własnym twierdzeniem Buchera, a mianowicie, że czytał Marxa list w Daily News, tj. w angielskim oryginale.“

Socjalno-demokratyczna prasa zresztą zapowiada, że jeżeli wyjątkowe prawo przeciw socjalnej demokracji będzie na nowo wniesione w parlamencie, socjalno-demokratyczni postawie zainteresują rząd co do sprzeczności pod tym względem, że uważając socjalną demokrację za niebezpieczną dla państwa, mimo to ofiaruje rząd jej naczelnikom stanowiska w służbie państwowej.

Dzienniki przynoszą ciągle wiadomości z różnych stron Niemiec o aresztowaniach i skazywaniach wielu osób na dłuższe więzienie za obrazę majestatu. Tak w obrębie samego berlińskiego kammergerichtu skazano 50 osób za obrazę majestatu to na dłuższe, to na krótsze więzienie. Bardzo wiele jednakże osób aresztowanych wypuszczono już z więzienia, bo się pokazało, że nie nie zawiniły i były tylko ofiarą niecnej denuncjacji. Jakoż denuncjacje szerzyć się zaczęły już do tego stopnia, że prokuratora w Bremen wdziała się zniwoloną do ogłoszenia następującego okólnika:

„Celem usunięcia ponawiających się ciągle bezimiennych denuncjacji podajemy do publicznej wiadomości, że tego rodzaju denuncjacje nie będą uwzględnione. Bremen, 22 czerwca 1878.

Prokuratora.“

Narodowo-liberalny dziennik Hamburger Nachrichten pisze, co następuje: „Podczas gdy panowie Gneist i Treitschke — którzy zresztą znajdują się na jednym i tym samym stanowisku — zaprzeczają wiadomości o wystąpieniu swem z narodowo-liberalnego stronnictwa, w kraju widoczne są objawy zapowiadające pewną zmianę tego stronnictwa przy rozpoczęciu sesji. Zmiana ta jednakże nie będzie pewno taką, jakiejby życzyły sobie organa rządowe. Więcej prawdopodobną jest rzeczą, że pewna część tylko członków frakcji narodowo-liberalnej o chwiejnych przekonaniach, jak n. p. prokurator Hofmann z Lignicy, który ogłosił ognistą odezwę przeciw własnemu stronnictwu, wystąpią z stronnictwa, co przyczyni się tylko do pożądanego wyjaśnienia stosunków stronnictwa. Nie chodzi tu tak bardzo o różnicę pod względem politycznych zapatrywań a mianowicie nie o zwrot z prawej strony na lewą, jak raczej o oddzielenie posłów reprezentujących w parlamencie narodowo-liberalne przekonania, chociażby były jak najumiarkowane od tych, którzy zapisują się do jakiegoś stronnictwa li z mody, lub dla kariery. Odłączenie się tych posłów liczniej reprezentowanych w izbie deputowanych aniżeli w parlamencie, od narodowo-liberalnego stronnictwa w najbliższych już miesiącach jest prawdopodobnem, nie osłabi to jednakże stronnictwa, lecz wzmocni je wewnętrznie i nie dopomoże celom polityki rozkładu.“

Reichsanzeiger ogłasza prawo dotyczące komisji tabacznik, które brzmi jak następuje:

„My Wilhem z Bożej łaski itd. rozporządzamy zgodnie z uchwałami Rady związkowej i parlamentu co następuje:

§ 1. O hodowli tabaki, fabrykacji tabaki i handlu tabaką oraz wyrobami tabacznymi, mają być z przybra- niem znawców, zebrane statystyczne dane, których rezultat przedłożonym będzie parlamentowi.

§ 2. Na kosztą tych poszukiwań statystycznych przeznaczono w etacie na rok 1878/79 w rozdziale 1a jednorazowych wydatków 200,000 marek.“

FRANCYA.

* Paryż, 27 czerwca. Śmierć królów hiszpańskich wielkie i bolesne wywarła tu wrażenie. Młoda ta i wielkiej urody królowa umiała swego czasu pozyskać sobie serca wszystkich osób w wyższych tutejszych sferach towarzyskich. Król Alfons dopiero po długich zachodach i trudnych przejściach otrzymał jej rękę, którą niedługo się cieszył.

Pogłoski o zamierzonym ustąpieniu ministra wojny generała Borel ponawiają się ciągle. Monitor dzisiejszy zamieszcza w tym względzie następujące oświadczenie: „Pewne dzienniki utrzymują stale, że generał ustąpi niebawem. Możemy zapewnić, że generał Borel nie myśli ustąpić z gabinetu i pogodził się już zupełnie z p. Dufaure co do okólnika mającego być wysłanym do dowódców żandarmerji. Minister sprawiedliwości przesłał w tych dniach rzeczony okólnik wszystkim jeneralnym prokuratorom i instrukcyje generała Borel wejść niebawem w życie.“

Wedle Figara wybrał już generał Borel model do nowych chorągwi piechoty i sztabarów kawalerji i artylerji. Chorągwie te i sztabary będą robione z niebieskiego jedwabiu. Na chorągwi znajdować się będzie czterokątny kartacz na podobieństwo tych, które służyły za piedestał rzymskim orłom. Po jednej stronie chorągwi zamieszczonem będzie nazwisko pułku, po drugiej zaś wielkie litery R. F. Po nad tem z złotego wawrzynowego wieńca wyglądać będzie koniec lancy. Cała chorągiew obszyta będzie złotem frandzami. Rozdzielenie nowych chorągwi pomiędzy armją paryką i deputacye innych korpusów ma nastąpić jeszcze przed zamknięciem wystawy, prawdopodobnie w miesiącu wrześniu a cała uroczystość połączoną być ma z wielką paradą wojskową.

Jak się T e m p s dowiaduje dyrektorem paryżskiego obserwatorium w miejsce zmarłego p. Leverrier, został mianowany kapitan fragety Mouchez, a nie Maurycy Loewy. P. Mouchez ma tylko objąć kierownictwo administracyjnej części instytutu tego, pracami naukowymi kierować będzie p. Tisserand w charakterze podyrektora. P. Tisserand był dotychczas dyrektorem obserwatorium w Toulouse.

TURCYA.

* W Therapii uwieziono 26 bm. około 20 osób podejrzanych o spisek na korzyść Murada. Sułtan zatrwo-

zony sprawozdaniem ministra policyi, kazał aresztować partyę Muradystów jako wzrastającą, żałogę stolicy o 25,000 wojska.

Telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Carogród, 29 czerwca. Sułtan przesyła ambasadora niemieckiego ks. Reussa opuszczającego Carogród.

Bruxsela, 30 czerwca. Dzisiaj odbył się woda zwycięstwa odniesionego przy ostatnim przez stronnictwo liberalne wielka manifestacja świętująca przystąpienie do życia. Stała przysłała swych przedstawicieli. Dzisiaj odbędzie się wielki bankiet, w którym przesyła 6000 osób. Ministrowie i wiceprezosi stronnictwa liberalnego zapowiadają

Ostatnie telegramy

(Z biura Wolfa.)

Berlin, 1 lipca. Mimo małych chmur, które usprawiedliwia zmiana powietrza, zdrowia utrzymuje się.

Lauer, Langenbeck

Listy z wystawy paryż.

XII.

Paryż.

(Pawilon leśnictwa i pawilon (N.)

Za gorącą dzisiaj do wędrowców wystaw: 35 stopni w cieniu! Zostały na zewnątrz to przynajmniej w jednym z miejsc gdzie czasem można swobodnie się przemieszczać. Oto pawilon leśnictwa przedtem słowem lasa pewne złudzenie chłodu, nowoczo do przekroczenia jego progów

Pawilon ten jest wniesiony na mostie Jena. Oko widza z przyjemnością jego fasadach całych z rzeźbionego drzewa koloru, którym za ozdoby architektoniczne stwo narzędzi i przyrządów leśnego gospodarstwa i prostoty wykonanych. Kto wie, w których szkopki, sandały, grabe i szkielety itd. figurują nie mają większej próżni niż panoplie z kunsztownej broni, które spotykać się zdarza; mniej poetyczne i prawdziwe, ale przynajmniej do życia i dla śmierci i mordu przeznaczone!

Gdy się po prostych drewnianych zgrabnie ociosanej galerji naokoło wędrowa, gdzie są plody i okazy z królestwa zwierząt, okazy najrozmaitsze — nikt nie pożałuje. Administracja francuska leśnictwa danie swe pojęła i przedstawiła nam świat w dwóch swych wielkich cywilizacyjnych. Z jednej strony błyszczą napis: ustalenie wybrzeży morskich przez sadzenie drzew i pokrycie szczytów gór lasami. Pod tym istotnie zapatrywać się trzeba na leśnictwo.

Każdy wie jak wielkie klimatyczne w Europie w skutek dzikiego trzebień lasów wzywał pod tym względem, jaki zasieg czasu. Można powiedzieć, że we Francji gorliwość zakładają i utrzymują lasy, wnień niszczone. Ogolone, nagie szczyty renejskie i alpejskie pokrywają się obecnie tacyami drzew, zastósowaniami do miejscowości i geologicznego ukształcenia warstw urobku. Szczególniej ku Pirenejom uwaga administratorów jest skierowaną i obecnie podróżnik ujrzy w górnym niedawno szczytach i skalistych zboczach rżnięte plantacje drzew kasztanowych i jaskraki, korkodębu a czasami i drzewo kolczaste. Wąwozach i na jej pastwiskach, niedawno w lasach i zatrutych a dzisiaj uszlachetnionych serowin na wielką skalę. Istotnie, że, iż ser wyrabia się w Szwajcarii w niecierach klimatycznych warunkach niż te, niejach istnieją. Obecnie inicjatywa centralna stworzyć sztucznie i podnieść tam, gdzie się nie urobił ten naturalny przemysł. Wystaw daje nam pod tym względem pełno ciekawych i wskazówek, tak samo jak zdumiewa nas ogromnemi krajobrazami w płaskorzeźbie, stawiają nam kilka celniejszych prac, dokonanie uregulowania biegu górskich strumieni i przez to plantacyi leśnej. I tak dolina Laoum mieniem Laoum des Bas w Pirenejach, kilkanaście w Cewennach, w niskich Alpach pokonywać pełne przekształcenie, jakim uległa ta górnych tych krain i ich ekonomiczna postać od czasu wielkich robót, podjętych przez państwo i nieporównanych leśników, rzeźby — pokazujące nam naprzykład Bawarję, jaką była ongi i taką, jaką jest dzisiaj, silidli i najobojętniejszego widza. Tam, gdzie jeszcze szalony potok górski pieniał się skał i bezpłodnych kamieni coraz regularnie pustosząc przestrzenie, dziś ciska się regularne schodach, a naokoło drzewa i murawy powstały jakby za czarodziejską ręką. Prace około uregulowania potoku Borty tujące od 1866 roku przedstawione w obrazach w wypukłorzeźbie także. Jedynie w upostaciowaniu prac wykonanych może sobie brażenie stworzyć o ich znaczeniu.

Inną ciekawością są tak zwane piaszczyste wybrzeża Garonny w blizkości do Oceanu i plantacje drzewne, które owe nieodweczne wydmy w cudowny park zamieniały z czytelników naszych, których podróże znowo do morskich kąpiel w spokojnym Arcachon kraj to smutny, pusty i jak morze drugie niszczyło tam wybrzeża.

Obecnie rozległy las sosnowy zalegał nadziem leżące przestrzenie. Nie tylko, że zalewał morskie, lecz las coraz bliżej ku morzu coraz więcej ładu stałego nabywał, i piaszczyste i przeistacza. Na widok tego rodzaju

schlittery, czyli po prostu sanie, na piaszczystych górach spuszczają drzewo ze szczytów w dolinę. Plastyne odwzorowanie leśnego życia gromadzi masy widzów; z wżylki.

Po drugiej stronie sali znajduje się plan piaszczystych wybrzeży Garonny w blizkości do Oceanu i plantacje drzewne, które owe nieodweczne wydmy w cudowny park zamieniały z czytelników naszych, których podróże znowo do morskich kąpiel w spokojnym Arcachon kraj to smutny, pusty i jak morze drugie niszczyło tam wybrzeża.

Obecnie rozległy las sosnowy zalegał nadziem leżące przestrzenie. Nie tylko, że zalewał morskie, lecz las coraz bliżej ku morzu coraz więcej ładu stałego nabywał, i piaszczyste i przeistacza. Na widok tego rodzaju

Dnia 29 czerwca o godz. 10^{1/2} wiecz., zasnął w Bogu nasz najdroższy syn
STEFEK,
licząc zaledwie lat 5, po sześciu-dniowej, ciężkiej chorobie, o czem zawiadamiamy krewnych i znajomych w smutku i żałobie rodzice
Slawscy.
Pogrzeb odbędzie się we wtorek dnia 2. m. b. o godz. 6^{1/2} wieczorem, z domu żałoby, Mała Rycerska ul. Nr. 19.

W dniu 19 bm. zakończyła żywot
dodaszny opatrzona sakramentami
śs. sp.
Weronika z Jaksiewiczów
Bogacka.
W dniu 28 bm. umarł pojdawszy
sie z Bogiem śp.
Wojciech Bogacki
pozostawiając 5 biednych drobnych
dzieci. O czem krewnym donosi
szwagier
F. Kuczkowski w Gnieźnie.

Spóźnione.
Dnia 16 czerwca zasnął w
Bogu, w Rennsburgu mój naj-
droższy syn i nasz brat ś. p.
BOLESŁAW KALKOWSKI
przeżywszy lat 36, o czem do-
nosi w smutku pogrążona
familia.
Poznań, 1 lipca 1878.

Nothwendiger Verkauf.
Das in dem Posener Kreise belegene im Grundbuche von Commenderie Blatt 12 eingetragen, dem Wirtshaus-Inspektor Robert Ossolinski gehörige Mühlengrundstück, Olszak Mühle genannt, welches mit einem Flächeninhalt von 48 Hektaren, 31 Aren, 70 Quadratstab der Grundsteuer unterliegt und mit einem Grundst. uer Reinertrage von 269 M. 46 Pf. und zur Gebäudesteuer mit einem Nutzungswerte von 312 M. veranlagt ist, soll behufs Zwangsvollstreckung im Wege der
nothwendigen Subhastation
am Dienstag den 8 October d. J.
Vormittags um 10 Uhr
im neuen Gerichtsgebäude, Wilhelmstrasse, Zimmer Nr. 29 versteigert werden.
Posen, den 17 Juni 1878.
Königliches Kreis-Gericht.
Der Subhastations-Richter.
KEYL.

Bekanntmachung.
Die Subhastation des Weidner'schen Grundstücks Chudowo Nr. 6 ist aufgehoben.
Posen, den 25 Juni 1878.
Königl. Kreis-Gericht;
I Abtheilung.
Der Subhastations-Richter.
Keyl.
AUKCYA.
We wtorek dnia 2 lipca, od rana o godzinie 9 i po południu od godziny 2 sprę-
dawać będą w hotelu francuskim, w skła-
dzie mój w drodze licytacji za gotówkę ka-
pelusze damskie, kwiaty, pióra, wstąż-
ki, tartanaty, koronki, pulki z szyba-
mi itd.
Zindler,
król. komisarz aukcyjny.

Nothwendiger Verkauf.
Das in dem Dorfe Fabionowo unter Nr. 9 belegene dem Wojciech Cegiorka gehörige Grundstück, welches mit einem Flächeninhalt von 20 Hektaren 77 Aren 47 Quadratstab der Grundsteuer unterliegt und mit einem Grund-
steuer-Reinertrage von 328 M. 53 Pf. und zur Gebäudesteuer mit einem Nutzungswerte von 105 M. veranlagt ist, soll behufs Zwangs-
vollstreckung im Wege
der nothwendigen Subhastation
am Donnerstag den 17 October d. J.
Vormittags um 10 Uhr
im neuen Gerichtsgebäude, Wilhelmstrasse, Zimmer Nr. 29 versteigert werden.
Posen, den 22 Juni 1878.
Königl. Kreis-Gericht.
Der Subhastations-Richter.
Keyl.
Antykwarja **E. Calliera** w Po-
znaniu, Podgórna ulica 15, II poleca
Gazetę W. Ks. Poznańskiego od 1
kwietnia 1856, r. 1857, 1858 i 1859

AUKCYA
przepadłych zastawów.
W poniedziałek dnia 8 lipca r. przed
południem od 9 godz. i dni następnych sprę-
dawać będą za natychmiastową zapłatą w go-
tówce na św. Marcina Nr. 4 przepadłe zasta-
wy w lombardzie Padego jako to ubiory,
pościel, bielizna, zegarki dla dam i panów,
rzeczy ze złota i srebra itd. itd.
Zindler,
komisarz aukcyjny.
Od 8 lipca do 12 sierpnia
nie będzie mnie można konsul-
tować.
BESCHORNER
prakt. dentysta.

W pełnomocnictwie
Henryka hr. Szembeka
wzywam wszystkich, którzy do niego roszczą pretensje, aby się
z takowemi do mnie w przeciągu sześciu tygodni pod uniknieniem
prekluzji, piśmiennie i franco zgłosili zechcieli.
St. Szczaniecki,
Wrocław, Alexanderstrasse 21.

Mam zaszczyt uwiadomić Szanowną Publiczność, że wszelkie
ROBOTY SNYTCERSKIE
jako to: budowę ołtarzy, figur, mebli, ram, ozdób architektonicznych oraz
re-aurację uszkodzonych przedmiotów téż sztuki przyjmuję do wykonania.
Greutkowski, rzeźbiarz.
(3288) Piekary 23.

Zakład wodociągu i fabryka wyrobów metalowych
St. Ofierskiego
Rynek 16/17
zakłada kąpiele, wodotryski, kłosey i t. p. Wszelkie wyroby mosię-
żne do gorzelni, browa-
rów jako téż okucia
urządzenia we wszystkich gatunkach. do drzwi i okien.

Warszawa
Grand Hôtel d'Europe,
zakład pierwszo-rzędny w przepysznym położeniu w centrum miasta, przy
ogrodzie Saskim, 250 pokoi i salonów urządzonych z jak najwik-
szym komfortem od 1 do 20 rubli na dzień, znakomita kuchnia francuska,
Table d'hôte, ekwipaże, kąpiele, niemiecka usługa i omnibus na wszystkie pociąg.
Warszawa, dnia 1 lipca 1878.
J. L. 623.

Penkala & Stoffregen.
Kompletny mój skład pięknych
SPRZĘTÓW DOMOWYCH I KUCHENNYCH
jako téż **machin** w gospodarstwie domowym używanych polecam po
jak najtańszych cenach przy znaney rzetelności.
Aug. Klug'a nast.
Zamówienia zamiejscowe wykonują się akuralnie.

Aukcyja tryków
z zarodowej owczarni Rambouilletów Strzyżewickich,
odbędzie się
dnia 14 sierpnia r.
po południu o 2 godzinie w dominiom STRYŻEWI-
CACH, 1/4 mili odległego od dworca kolei żelaznej
Leszna.
Na sprzedaż wystawionych będzie także 6 zdolnych
do rozplodu i do krzyżowania rasy holenderskich
buhajów.
Administracya.

Dnia 5go lipca o 4 godzinie po południu odbędzie się w
Śremie w hotelu Kadziłowskiego
walne zebranie wyborców
powiatu śremskiego
celem postawienia kandydatów do parlamentu niemieckiego.
KOMITET.

W dniu 4go lipca o 5tej godzinie po południu odbędzie się
w **Buczowie** pod Chodzieżą u p. Kawczyńskiego
walne zebranie wyborców
powiatu chodzieskiego
celem postawienia kandydatów do parlamentu niemieckiego.
KOMITET.

Walne zebranie wyborcze
powiatu kroboskiego
odbędzie się 7go lipca o godzinie 5ej wieczorem w lokalu p. Till-
gnera w **Krobi** celem postawienia kandydatów do parlamentu ni-
emieckiego.
KOMITET.

Przedwyborcze walne zebranie
dla powiatu gnieźnieńskiego
odbędzie się dnia 5go lipca r. przed południem o godzinie 11tej
w hotelu du Nord w **Gnieźnie.**
Komitet.

Zebranie przedwyborcze
dla powiatu wrzesińskiego
celem przedstawienia kandydatów do parlamentu odbędzie się dnia
4 lipca r. po południu o godzinie 5^{1/2}, w lokalu p. Winzowskiego
we **Wrzesni.**
KOMITET.

W sobotę dnia 6go bm. o godzinie 3cej po południu odbę-
dzie się w **Trzemesznie** na sali p. Kamińskiego
zebranie wyborców
powiatu mogilnickiego
celem postawienia kandydatów na posła do parlamentu niemieckiego,
na które uprzejmie zaprasza
KOMITET.

Zebranie przedwyborcze
celem postawienia kandydatów do parlamentu nie-
mieckiego odbędzie się w **Krotoszynie** dnia
9 lipca r. o godzinie 1 po południu w lokalu p.
Kuschke.
Komitet. (3405)

Walne zebranie
wyborców powiatu węgrowskiego
odbędzie się dnia 4 mb. w czwartek o godz. 2 po poł. w Wągró-
wie w hotelu p. Zapalowskiego.
Porządek dzienny:
1. Postawienie kandydatów do parlamentu niemieckiego.
2. Organizacya komitetu powiatowego.
KOMITET.

Dnia 7 lipca r. b. o godzinie 3cej po południu w hotelu p.
J. Biniakowskiego odbędzie się w **Nakle**
walne zebranie wyborców
powiatu wyrzyskiego
celem postawienia kandydatów do parlamentu niemieckiego, na które
zaprasza
KOMITET.

Oryginalne
Waltera A. Wooda
anerykańskie maszyny do ko-
szenia trawy i zboża
„Selbstbinder“
maszyna do koszenia,
wiążąca zarazem zbo-
że w snopki.
Najnowszy wynalazek w dzie-
dzinie machin rolniczych. Sprzę-
ty do młeczarni najnowszych
systemów.
Przyrządy do ostrzenia „howa scotia“ niezbędne dla każdego gospo-
darza i t. d. dostarcza po cenach fabrycznych franko do najbliższej stacyi
kolejowej
A. v. KRAUSE, Pila.
Pojedyncze części machin są zawsze na składzie. Prospekty i cenniki
na żądanie franko.

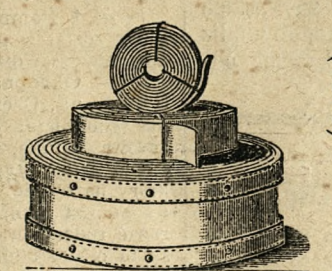
Z powodu zebrania nowego Ziem-
stwa kredytowego odbędzie się
ZEBRANIE
Tow. rolniczego
średnio-wrzesińskiego-gnieźnieńskiego
nie dnia 26 czerwca lecz 4 lipca
r. o godz. 11 przed południem w
zwykłym miejscu posiedzeń. (3253)
Na porządku dziennym reorga-
nizacya dyrekcyi towarzystwa.
O licznym udziałzie członków uprasza
DYREKCYA.

Pierwszy rocznik
„Złotej księgi szlachty polskiej“
jest pod prasą. — Przedpłatę
zamknęta. (3403)
O **wczesne zgłoszenia**
rodzin do drugiego Rocznika
uprasza
Teodor Zychliński, wydawca.
Poznań, Św. Marcina Nr. 43.
Poznań, 1 lipca 1878 r.

VICHY
Wody mineralne naturalne.
Administracya: w PARYŻU, 28 Boul. Mont-
martre.
GRANDE-GRILLE. Choroby lymfa-
tyczne, organów trawienia, zatępy wątroby i
śledziony, kamienia etc.
HOPITAL. Choroby organów trawie-
nia, ościżności żołądka, upośledzone trawie-
nie, brak apetytu, bólesci żołądka.
CELESTINS. Choroby krzyża, pę-
cherza, żwiru w moczu, padogry, cukrzy-
cy (diabetes), wydzielania białka w moczu.
HAUTERIVE. Chor. by krzyża i pę-
cherza, żwiru w moczu, dna, cukrzyca, biał-
ka w moczu. (14)
Żądać należy, aby nazwisko źródła znajdo-
wało się na kapslach.
Dostać można w Poznaniu w a-
płecce Dr. Mankiewicza.

Watowane koldry,
welniane koldry,
dery do spania,
dery do podróży,
dery na konie,
kobierce, firanki i t. d.
poleca jak najtaniiej (3109)
S. KANTOROWICZ,
róg Nowej ul. i Starego
Rynku Nr. 68.

NEWRALGIE
wszelkie cierpie-
nia nerwowe,
każdej chwili uste-
pują po użyciu pigu-
łek anti-neuralgij-
aych dra CRONER. Skład w Paryżu w
apłecce p. Lerasseur, rue de la Monnaie 23,
w Poznaniu w apłecce dra **Mankiewi-
cza,** w Warszawie w składzie towarów
apłecznych pp. **Gallego i Splensa.** (7)

Skład technicznych
przyborów do maszyn.

Pasy do maszyn. Węże.
Liny drutowe. Gumowe
płyty i sznury. Szkała do
kotłów i kadzi. Pakunki.
Wszelkie inne przybory dla
zakładów fabrycznych poleca
Z. Mazurkiewicz
Poznań, Ś. Marcina Nr. 26.
Reprezentacya w Toruniu
A. Mazurkiewicz.

Wielka wyprzedaż.
Pewna fabryka tapet poruczyła mi
10,000 zwojów tanich i lepszych gatun-
ków do szybkiego wyprzedania a przy
tym już zresztą onach fabrycznych
daje jeszcze 20% rabatu przy zapła-
cie w gotówce. Wzory są każdego czasu
na usługi. (345)
Wrocław. **W. Homann.**

Zakład serwatkowy.
Świeża, ciepła szwajcarska serwatka oraz
świeże mleko krowie sprzedaje na Wilhelmow-
skiej alei
J. Hersche
z Appenzell w Szwajcaryi.
Z powodu dużej przeprowadzki jest na Ma-
łych Garbarach Nr. 9 w podwórzu na
prawo u pani Zierner dobre mshonione
pianino
i przez cały tydzień idący prawdziwy,
angielski zegar,
natychmiast do sprzedania. (3397)

10 stadników
1 i 1^{1/2} rocznych czystej krwi
holenderskiej jest do nabycia
w Dom. **Mikoszk** per
Kościan. (3377)

Wichtig
für Dötel, Gabler, Schen-
torien, Billa, etc.
fund die auf mehreren
Kontinenten
Leuchtgas-erzeugung
von 10-1000 Hektar
aus der Maschinenfabrik
Leonard Meyer
Berlin W. Kurfürstendamm
begründet 1871. Hl. Hl. Hl. Hl.

W Jarocinie
provincyi Poznańskiej
przy 2 kolejach żelaz-
nych jest do wydzierżawienia
wielka ober-
z salą, 12 pokojami,
sklepiami, stajnią i
w bardzo ożywionem po-
łożeniu.
Majętność Jarocin

Bizierzawa
dziennie 150 litrów jest do
szczych szczegółów dostarczą
Wielkie Garbary 28 Tamte
nia 3000 starych dachówek.

Dla rodaków
nadających się na zwiedzanie
WYSTAWY W PA-
Półki piękne, na pierwszy
roku Paryża położony, w każdej
najęcia. Cena bardzo umiar-
równaniu z cenami hotelowemi
dania lokator może mieć pier-
śniadanie. Wiadomość w Adm.
Dziennika Poznańskiego.

Mieszkanie
składające się z 2 lub 3 wypo-
sazego pokoju, kuchni itd. jest do
nają na wynajęcie. Jeżeli
na **W. Garbarach** i
najęcia w skrzydle
pomieszkani-
składające się z 2 pokoi i
października.

Guwernant
egzaminowane i nieegzaminowane
agencja Fontana
3352] w Poznaniu w Boles-
Kucharki, pokojówki, pianino-
nie, forczpanów, dozorczyń, al-
M. F. Stern
Klasztorna 3400]

Panny sklepowe
poszukuje fabrycznia
B. Pula
RODZICOM
W bieżącym półroczu, to jest od
nego przyjmują na stancyę

studentów
zapewniając najtroskliwszą opiekę,
francuskiego i polskiego języka,
jes: także fortepian.
Zgłoszenia w Ostrowie w domu P-
pięro.

D. Parczewski
Do budowy wodociągów w
cy poszukuje się dobrych
rolotników ziemni-
na akord.

J. A. Aird & Ma
Lignica.
ZDATNY
organista

może posadę tutejszą, która
każdego czasu objąć. Osobiste
stawienie pożądanę.
Dobryca, 25 czerwca 1878.
Dozór księcielny kat-
Janicki.

Ogrodnikowi
najchętniej kawalerowi, wykształcony
swym zawodzie, a przedewszystkiem
mu się na chodowaniu **drzew fr-**
kich, owocowych (karlowych) wia-
tychmiast miejsce oberzysta p. S-
ski w Kobylinie

OWCZARZ
Mikołaj Sarnowski
w **Dąbrowie** pod **Dąbr-**
pow. poznański.
poszukuje miejsca zaraz chętny wla-
Kucharz i ogrodnik razem,
bremi świadectwami, z jedną rodziną,
zaraz miejsca. Łaskawe zgłoszenia do
F. Stęckiego, restauratora, Zamkowa
Nr. 5, I piętro.

Dominiom Chraplewo p. B-
wo potrzebuje kawalera
kucharza

Miejsce
pisarza
w majątności Milo-
sławskiej już zajęte.